

**Ytre Hvaler
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 325
1502 MOSS

Besøksadresse
Skjærgårdens Hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69247024
OVADMMAILADRESSE
monika.olsen@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/ytre-hvaler>

Akerøya Ornitologiske Stasjon

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2025/11749-2 432.3

Deres ref.

Dato 19.03.2025

Ytre Hvaler nasjonalpark - tillatelse til ringmerking og ferdsel i områder med ferdselsforbud - 2025/2026 - Akerøya Ornitologiske Stasjon

Søknad datert 09.03.25 ble behandlet i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre 28.03.2025.

Saksfremlegg til nasjonalparkstyret

Sak 2025-05 Ytre Hvaler nasjonalpark - tillatelse til ringmerking og ferdsel i områder med ferdselsforbud - 2025/2026 - Akerøya Ornitologiske Stasjon (AOS)

Nasjonalparkstyrets vedtak

Settes inn

Forvalters forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret gir AOS tillatelse til

- ferdsel i sone C en gang pr. uke pr. halvdel av Akerøya av inntil 3 personer, for å registrere rastende trekkfugler og hekkefugler.
- ferdsel i sone C på Vesle og Øyskjæra for hekkefugltakseringer inntil to ganger i løpet av perioden med ferdselsforbud, maks. to time pr. besøk.
- å besøke Skjellholmen og Kobbernaglen (sone C) for hekkefugltakseringer inntil to ganger i løpet av perioden med ferdselsforbud, maks. to timer pr. besøk.
- å fortsatt kunne sette opp og benytte mist-nett og andre, av Miljødirektoratet, godkjente fangstredskaper, utenfor sone C-områdene på Akerøya hele året, og i sone C-områdene i perioden uten ferdselsforbud, 15.07.–15.04.

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Det gis tillatelse til skånsom trimming av vegetasjon ved etablerte nettplasser.

Vedtaket er hjemlet i verneforskriften § 3 pkt. 2.3 b).

Tillatelsene er gitt på følgende vilkår:

- Virksomheten skal foregå under oppsikt av den til enhver tid ansvarlige ved stasjonen.
- Oppholdstiden i områder med ferdselsforbud skal begrenses til det som er strengt

Nasjonalpark	Ytre Hvaler
Naturreservat	Teineholmen
Marine verneområde	Rauerfjorden

nødvendig for undersøkelsen. All ferdsel skal foregå slik at forstyrrelsen på fuglelivet blir minst mulig.

- Ferdsel i sone C skal unngås på dager når det er stor utfart av hensyn til allmennhetens respekt for ferdselsforbudet.
- All aktivitet i nasjonalparken i denne tillatelsen skal loggføres med tidspunkt, navn på deltakere og område. Loggen skal fremvises for oppsynet dersom det kreves.
- Mistnett skal ikke stå oppe uten daglig tilsyn. Nettene skal tas ned når de ikke er i bruk.
- Denne dispensasjonen skal stå oppslått og tilgjengelig for alle inne på stasjonen. Dispensasjon skal også bringes med av de som er ute i felt og kunne vises til oppsynsmann.
- Stasjonsmedlemmene benytter dedikerte overtrekksvester under opphold i områder med ferdselsforbud, av hensyn til allmennhetens respekt for ferdselsrestriksjonene. Disse vestene skal markeres med stasjonens logo og teksten "FUGLETAKSERING".
- Resultatene av merking av trekkfugl, merking av reirunger og registrering av fugl skal oversendes innen 31.12. hvert år tillatelsen gjelder.

Denne tillatelsen gjelder for årene 2025 og 2026.

Søknad til nasjonalparkstyret

Akerøya Ornitologiske Stasjon (AOS) har siden oppstarten i 1961 registrert trekkfugler på Akerøya ved hjelp av ringmerking og observasjonsvirksomhet, og søker med dette om tillatelse til å videreføre praksisen.

Stasjonen har et høyt aktivitetsnivå, og var i 2024 bemannet i overkant av 60 dager. Virksomheten omfatter følgende aktiviteter:

- Registrering av fugletrekket som berører Akerøya, samt hekkefuglfaunaen på øya. Flere av de viktigste områdene for andefugl, vadere og spurvefugl befinner seg innenfor sone C, og det er derfor ønskelig at disse områdene kan besøkes regelmessig
- Fangst og ringmerking av spurvefugler ved hjelp av spesiallagde mistnett på faste plasser på øya. I 2024 ble 850 individer ringmerket. Ringmerkingsvirksomheten er organisert under Ringmerkingsssentralen ved Stavanger Museum, og bidrar til et nasjonalt datagrunnlag for bestandsovervåkning og trekkfuglforskning
- Opplysning om fugletrekk og trekkfuglforskning til allmennheten, gjennom årlige ekskursionser for ulike foreninger

For å videreføre aktiviteten i 2025 søker AOS som tidligere år om tillatelse til:

- Ferdsel i sone C en gang per uke per halvdel av Akerøya av inntil tre personer, for å registrere rastende trekk- og hekkefugler
- Tillatelse til å besøke Vesle og Øyskjæra for hekkefuglregistreringer opptil to ganger i løpet av perioden med ferdselsforbud
- Benytte mistnett for fangst og ringmerking av spurvefugl utenfor sone C hele året, samt innenfor sone C i perioden uten ferdselsforbud
- Skånsom trimming av vegetasjon rundt nettplassene

Stasjonens aktiviteter gjennomføres på en ansvarlig måte av kvalifisert personell med lang erfaring fra stasjonsdriften. Spesifikt:

- Alle som utfører ringmerking innehar gyldig lisens utstedt av Miljødirektoratet
- Mistnettene vil rulleres forsvarlig sammen (inkludert sikring med tauverk) og låses når de ikke er i bruk
- Stasjonen legger vekt på at ferdselen ikke skal være til vesentlig forstyrrelse for fuglelivet

eller for allmenhetens respekt for ferdselsforbudet. Oppholdstid i områder med ferdselsforbud begrenses til hva som er nødvendig for stasjonens registreringer, og vil loggføres daglig

- Under opphold i områder med ferdselsforbud vil stasjonspersonalet benytte dedikerte overtrekksvester merket med stasjonens logo og teksten "FUGLETAKSERING"

Lovgrunnlag

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Ytre Hvaler nasjonalpark. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 26.06.2009. Formålet (§ 2) med verneområdet er å

*- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,
- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander,
kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.
Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Dyrelivet på land og i sjø er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse jf. verneforskriften § 3 pkt. 3 Dyrelivet. Sonene med ferdselsforbud jf. verneforskriften § 3 pkt. 5.5 om sone C, er opprettet for å beskytte fuglene i hekketiden og perioden med oppfostring av unger. Ferdselsforbudet gjelder fra 15. april til og med 15. juli.

Tiltak som krever dispensasjon etter nml. § 48

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til merking, fangst av fugler i nett eller til ferdsel i ferdselsforbudssonen.

Forvaltningsmyndigheten kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til forvaltningsmyndigheten å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Tiltak som omfattes av spes. dispensasjonsbestemmelse

Etter verneforskriften § 3 pkt. 2 er vegetasjonen vernet mot all skade og ødelegging. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til fjerning av trær og busker som skjøtselstiltak jf. § 3 pkt. 2.3 b).

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforingelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken

Akerøya ornitologiske stasjon har merket og registrert fugl på Akerøya siden 1961. Dette er et viktig bidrag til den kunnskapen vi har om fugler i nasjonalparken og på Akerøya, og endringer i trekkfuglenes mønster over en lang periode. Deler av arbeidet består av merking av fugl som fanges i nett. I tillegg foretas det hekkefugltakseringer på Vesle og Øyskjæra, og også på Skjellholmen og Kobbernaglen.

Kunnskapsgrunnlaget (§8)

Beslutninger som berører naturmangfold, skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger.

Sonene med ferdselsforbud jf. verneforskriften § 3 pkt. 5.5 om sone C, er opprettet for å beskytte fuglene i hekketiden og perioden med oppfostring av unger. I 1978 ble Heia, Møren, søndre del av Søndre Søster og deler av Akerøya med Veslø vernet som naturreservater. Disse er nå endret fra reservat til soner i nasjonalparken med ferdselsforbud, sammen med de nye områdene Nordre Søster, Skjellholmen, Kobbernaglen, Kvernskjær, Alne, Ølbergholmen og nordre del av Tisler (Sone C - sjøfugl).

Ferdselsforbudet gjelder fra 15. april til 15. juli. Dette er den mest sårbare perioden for fuglene. I Ytre Hvaler nasjonalpark og Østfoldkysten ellers er antall besøkende mennesker som bruker kysten stort i forhold til antall hekkende sjøfugl. Områdene med ferdselsforbud er derfor viktige for fuglene.

I denne saken har vi tatt utgangspunkt i eksisterende kunnskap, forvaltningsplanen og tidligere års rapporter fra AOS. På oppdrag fra forvaltningsmyndigheten har hekkende sjøfugl vært regelmessig overvåket siden midten av 1970-tallet. Kunnskapsgrunnlaget om rastende andefugl, vadere og spurvefugl og deres hekkelokaliteter i Ytre Hvaler nasjonalpark anses å være god. På bakgrunn av dette er det ikke aktuelt å legge vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. § 9 i naturmangfoldloven.

Samlet belastning (§ 10)

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av tiltakene skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet.

En av de viktigste truslene for hekkende fugl er forstyrrelse i hekketiden. Ytre Hvaler nasjonalpark er et av Norges mest brukte friluftsområder, og antall fritidsbåter er stort og økende. Ilandstigning av mennesker på sjøfuglholmer i hekketida er en potensiell trussel for hekkende fugl. Dette gjelder forøvrig all aktivitet på og i nærheten av hekkeområdene, inklusiv aktivitet knyttet til forskning og overvåkning.

Vi skal vurdere faren for mulig skade av omsøkt ferdsel opp mot nytte av registreringen. Ærfugl har av enda ikke sikre årsaker hatt en høy dødelighet de siste årene, og bør derfor

forstyrres minst mulig i den sårbare hekketiden. Ved å sette vilkår om tidsrom, varighet og bevegelser i områdene med ferdselsforbud, vil forstyrrelser på fuglelivet begrenses, slik at aktiviteten ikke medfører alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet eller øker den samlede belastningen på miljøet (jf §10). AOS har samlet inn en god del data om fugletrekket og hekkefuglfaunaen over år. Vi anser at de omsøkte undersøkelsene vil bli gode nok med få besøk i ferdselsforbudstiden. Ferdsel i sone C kan forstyrre fuglelivet. Ved å sette vilkår om bruk av nettene, tidsrom og bevegelser i områdene med ferdselsforbud, vil forstyrrelser på fuglelivet begrenses, slik at aktiviteten ikke vil medføre alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet eller øke den samlede belastningen på miljøet (jf § 10).

Kostnadene ved miljøforringelse (§ 11)

§11 vurderes som lite aktuelle i denne saken.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk. Tiltaket kan tillates dersom Akerøya ornitologiske stasjon har kvalifisert personell med erfaring fra stasjonsdriften. All ferdsel på Akerøya skal foregå på en ansvarlig måte. Personellet må vektlegge at ferdselen skjer på en slik måte at forstyrrelsene på fuglelivet minimeres. Dette er viktig for å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet jf. nml § 12. Trimming av vegetasjon vil ikke skade plantelivet på Akerøya, da gjengroing er den største trusselen for verneverdiene.

Tiltak som krever dispensasjon etter nml. § 48

Vilkåret for å kunne gi dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven er at tiltaket ikke er i strid med verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Det gir ikke krav på dispensasjon selv om vilkårene er oppfylt. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av det tiltaket som det søkes dispensasjon for, ha betydning.

Etter forvaltningsmyndighetens vurdering vil en tillatelse til ferdsel i sone C, og merking av trekkfugl på Akerøya, bidra til fortsatt god kunnskap om fuglestatus på Akerøya og i nasjonalparken. Det er ønskelig med fortsatt registrering av fugl, og viktig at denne kunnskapen tilfaller forvaltningsmyndigheten. Oppfølging i forhold til krav om rapportering er derfor vesentlig. Etter forvaltningsmyndighetens vurdering vil ikke dette tiltaket stride mot vernevedtakets formål jf. § 2, og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, jfr. § 48, forutsatt gitte vilkår.

Forvaltningsmyndigheten vurderer å ha tilstrekkelig kunnskap til å fatte en beslutning jf. naturmangfoldlovens (nml) § 8.

Vi har mottatt god rapportering og tilbakemeldinger om aktiviteten fra AOS i flere år. Oppfølging i forhold til krav om rapportering er vesentlig, og vi har derfor utarbeidet et skjema til bruk for de undersøkelsene vi har gitt dispensasjon for (vedlegg 1). Da dette er en aktivitet som har foregått i mange år, og som vil komme til å foregå i flere år framover, er det aktuelt med en flerårig tillatelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 AOS - Loggskjema - Ferdsel i sone C

Kopi til:

HVALER KOMMUNE

Storveien
32

1680 SKJÆRHALDEN

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD,
BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS AVD MOSS

Postboks
325

1502 MOSS

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA ØST			
15	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
16	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
17	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
18	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
19	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA ØST			
20	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
21	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
22	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
23	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
24	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA ØST			
25	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
26	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
27	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
28	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
29	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA VEST			
15	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
16	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
17	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
18	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
19	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA VEST			
20	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
21	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
22	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
23	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
24	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

Uke	AKERØYA VEST			
25	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
26	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
27	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
28	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			
29	Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
	Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

VESLE			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
RULLESTEINSHOLMEN OG ØYSKJÆRA			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			

FERDSEL I SONE C – AKERØYA 15.04.–15.07.

ÅR:

SKJELHOLMEN			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
KOBBERNAGLEN			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			
Dato:	Tidsrom:	Pers.:	Formål:
Resultater:			